

FÖRFATTNINGSSAMLING

STRATEGI FÖR VATTEN OCH AVLOPP

FÖR NYKÖPINGS KOMMUN

Antagen 2024-03-12
Gäller från 2024-04-01

STYRANDE DOKUMENT

Dokumenttitel	Strategi för vatten och avlopp för Nyköpings kommun
Diarienummer	KK23/615
Kategori av styrdokument	Aktiverande
Fastställd av	Kommunfullmäktige
Beslutsdatum	2024-03-12
Giltighetstid	Tills vidare
Omfattar	Strategi för vatten och avlopp vänder sig främst till kommunens verksamheter.
Dokumentansvarig	Enheten för strategisk samhällsplanering
Uppföljning	

KATEGORIER AV STYRDOKUMENT

Organiserande	Förklarar, tydliggör och reglerar kommunens roll- och ansvarsfördelning samt vem som har rätt att fatta beslut.
Normerande	Beskriver kommunens förhållningssätt i en viss fråga eller ger direktiv för hur något ska utföras och syftar till att styra beteenden utifrån en gemensam värdegrund.
Aktiverande	Beskriver vad kommunen vill förändra eller uppnå inom specifika områden och syftar till att ge ett uppdrag att handla på ett visst sätt.
Reglerande	Anger villkoren för kommunal service och vilka krav kommunen ställer på de som lever, verkar och vistas i Nyköping.

INNEHÅLL

1	INLEDNING	1
1.1	Syfte och bakgrund.....	1
2	GLOBALA OCH NATIONELLA MÅL	2
3	KOPPLING TILL KOMMUNALA MÅL OCH STYRDOKUMENT .	3
4	STÄLLNINGSTAGANDEN	5
4.1	Övergripande	5
4.2	Allmänt VA.....	6
4.3	Enskilt VA.....	7
5	ORDLISTA	8
6	ÄNDRINGSHISTORIK	10

1 INLEDNING

Denna strategi för vatten och avlopp (VA) beskriver strategiska ställningstaganden som är vägledande för utvecklingen av VA-försörjning i Nyköpings kommun. Med VA-försörjning menas dricksvattenförsörjning, spillvattenhantering samt dagvattenhantering.

1.1 Syfte och bakgrund

Syftet med strategin är att verka för en långsiktig och hållbar utveckling av VA-försörjningen i kommunen. Vatten är en av våra viktigaste resurser. Det handlar både om att säkra dricksvatten och bevara naturliga miljöer. Utvecklingen av VA-försörjningen har därmed betydelse för vattenförvaltningen i kommunen.

Enligt åtgärdsprogrammen för Norra och Södra Östersjön 2022-2027 ska alla kommuner ha en aktuell VA-plan och genomföra åtgärder för att miljö kvalitetsnormer för vatten ska kunna följas. Från och med den 1 januari 2023 ska alla kommuner även ha en aktuell vattentjänstplan enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412). Vattentjänstplanen ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Denna VA-strategi utgör en del av kommunens VA-plan, och ligger till grund för kommunens vattentjänstplan.

Huvudman för allmänt VA är Nyköpings kommun. Avdelningen Nyköping vatten på Tekniska divisionen är ansvarig för den kommunala vatten- och avloppsverksamheten. Avlopp omfattar både spillvatten- och dagvattenhantering. Vilka områden i kommunen som omfattas av allmänt VA beslutas av kommunfullmäktige. Flera orter inom kommunen har tillgång till allmänt VA.

Högåsens vattenverk drivs tillsammans med Oxelösunds kommun genom Nyköping-Oxelösunds vattenverksförbund - NOV. Förbundet styrs sedan 1960 av en förbundsledning som de två medlemskommunerna tillsätter varje mandatperiod.

VA-försörjningen kan även anordnas enskilt. Det är vanligt i mindre orter och ute på landsbygden. Fastighetsägare eller samfälligheter är då ansvariga för egen dricksvattenförsörjning och avloppshantering. Miljöenheten har som uppdrag att kontrollera avlopp så att de inte släpper ut avloppsvatten som inte blivit tillräckligt renat. Tillsynen sker utifrån bestämmelser i Miljöbalken (1998:808).

Om vattenförsörjningen eller avloppshantering behövs ordnas i ett större sammanhang med hänsyn till skydd för människors hälsa eller miljö så är kommunen ansvarig för det enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412).

Strategin ligger till grund för Nyköping vattens arbete med VA-försörjning i kommunen, och vänder sig även till kommuners andra verksamheter som kommer i kontakt med VA-försörjningen i sitt arbete. Strategin för vatten och avlopp utgör en del av Nyköping kommuns hållbarhetsarbete och har tagits fram i samverkan mellan olika divisioner i kommunen.

2 GLOBALA OCH NATIONELLA MÅL

FN:s globala mål för hållbar utveckling, Agenda 2030, består av 17 globala mål och tillhörande delmål som syftar till att uppfylla och balansera de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekologiska, sociala och ekonomiska. VA-planeringen och utvecklingen av allmänna vattentjänster berör framför allt de globala målen, Rent vatten och sanitet för alla, Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, Hållbara städer och samhällen, Bekämpa klimatförändringarna samt Hav och marina resurser.

De globala målen går också till stor del i linje med Sveriges 16 miljökvalitetsmål, som beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. VA-planeringen och utvecklingen av allmänna vattentjänster berör framför allt miljökvalitetsmålen Ingen övergödning, Levande vatten och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, God bebyggd miljö samt Giftfri miljö.

3 KOPPLING TILL KOMMUNALA MÅL OCH STYRDOKUMENT

3.1 Program för ekologisk hållbarhet

Programmet för ekologisk hållbarhet anger den politiska viljeriktningen för Nyköpings kommuns arbete för att uppnå en ekologiskt hållbar samhällsutveckling. Programmet antogs av kommunfullmäktige den 8 februari 2022. Ett prioriterat område är Allt vatten ska ha god kvalitet, som beskriver viljeinriktningen med följande fyra fokusområden:

- *God ekologisk och kemisk status i sjöar, vattendrag och havsmiljö*
- *Dagvattenhantering*
- *Dricksvattenförsörjning*
- *Klimatanpassning*

Arbetet för att uppnå viljeinriktningen sker inom flera av kommunens verksamheter, där VA-strategin utgör ett viktigt styrdokument.

3.2 Översiktsplan Nyköping 2040

Översiktsplanen visar på grunddragen för kommunens mark- och vattenanvändning fram till år 2040. Den visar också kommunens övergripande strategier och ställningstaganden för att nå en långsiktigt hållbar mark- och vattenanvändning i hela kommunen. Nyköping 2040 antogs av kommunfullmäktige i Nyköpings kommun 14 december 2021 och vann laga kraft 8 januari 2022. Den visar på en stark tillväxt med fler bostäder och verksamheter i kommunen. Den första utvecklingsstrategin anger att kommunen bör förtäta, omvandla och utveckla bebyggelsen där det finns goda förutsättningar i form av bland annat vatten och avlopp. Utvecklingen av kommunens bebyggelse samt kommunens långsiktiga planering för VA-försörjningen behöver därför ha en stark koppling till varandra.

3.3 Strategi för dagvatten och skyfall

Strategiska ställningstaganden om dagvatten beskrivs övergripande i strategi för vatten och avlopp, och konkretiseras i en egen strategi tillsammans för skyfallshantering. Detta för större tydlighet om vilka utgångspunkter som gäller för utveckling och förändring av mark.

Vattentjänstplan

Från och med början av 2023 finns det som krav i lagen om allmänna vattentjänster om att alla kommuner ska ha en aktuell vattentjänstplan. Vattentjänstplanen ska beskriva kommunens långsiktiga planering för att tillgodose allmänna vattentjänster, det vill säga dricksvattenförsörjning, spillvattenshantering och dagvattenhantering. VA-strategierna som lyfts i detta dokument är vägledande för Nyköping kommuns vattenförsörjningsplan som är under framtagning och förväntas att antas under 2024.

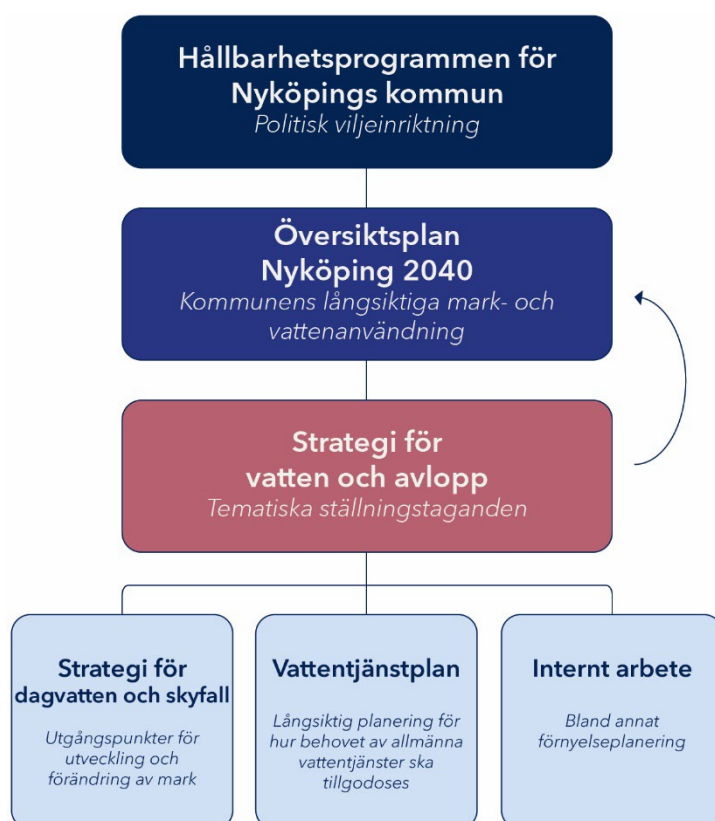

Illustration om hur olika styrdokument förhåller sig till varandra och lägger grunden för VA-planering i kommunen.

4 STÄLLNINGSTAGANDEN

4.1 Övergripande

Följande ställningstaganden beskriver kommunens övergripande arbete med VA-försörjning och kopplingen till andra verksamheter i kommunen.

- *Kommunen verkar för att reducera föroreningar i spillvatten och dagvatten innan det når recipient.*
- *Utveckling av VA-försörjningen främjar kretslopp av resurser och anpassas till ett förändrat klimat.*
- *Det finns en långsiktig planering för kommunens VA-försörjning som är samordnad med bebyggelseutvecklingen och kommunens övriga styrdokument.*
- *Kommunens divisioner samverkar och har ett väl utvecklat arbete i frågor som rör VA-försörjning.*
- *Förutsättningarna för en hållbar VA-försörjning studeras tidigt i samhällsbyggnadsprocessen.*
- *Kommunens brandvattenförsörjning är robust, långsiktigt hållbar och har en tydlig ansvarsfördelning.*

4.2 Allmänt VA

Följande ställningstaganden beskriver den strategiska inriktningen för utveckling av allmänt VA som kommunen är ansvarig för. Det omfattar dricksvattenförsörjning, spillvattenhantering och dagvattenhantering.

- *Kommunen skyddar befintliga och bevakar framtida grund- och ytvatten som har betydelse för dricksvattenförsörjningen.*
- *Den allmänna dricksvattenförsörjningen är säker och robust. Kommunen har en beredskap för dricksvattenförsörjningen när störningar uppstår.*
- *Kommunen arbetar aktivt för att få kontroll på vattenförluster och motverkar detta.*
- *Förnyelseplaneringen är kontinuerlig för att säkerställa funktion över tid.*
- *Tillskottsvatten minimeras för att minska negativa miljöeffekter.*
- *Kommunen arbetar aktivt med anslutningskontroller för att minska antalet felkopplingar.*
- *Behovet av inrättande eller utvidgande av verksamhetsområde för allmänt VA studeras vid nybyggnation. Huvudprincipen är att nya verksamhetsområden omfattar samtliga vattentjänster: dricksvatten, spillvatten och dagvatten.*
- *Kommunens dagvattenhantering är långsiktigt hållbar och har en tydlig ansvarsfördelning.*
- *Markbehov för tekniska anläggningar ska uppmärksammas och reserveras tidigt i samhällsbyggnadsprocessen.*
- *Utvecklingen av VA-taxan och den långsiktigt ekonomiska planeringen för investeringar i den allmänna va-anläggningen är i balans. Kommunen säkerställer genom VA-taxan att såväl ekonomiska som personella resurser finns för att genomföra prioriterade åtgärder.*

4.3 Enskilt VA

Följande ställningstaganden beskriver den strategiska inriktningen för enskild VA-försörjning i kommunen. Små avloppsanläggningar är dimensionerade för högst 200 personer, som ofta fastighetsägare eller samfälligheter ansvarar för.

- *Tillsynen av små avloppsanläggningar prioriteras utifrån miljö- och hälsoskyddsmässiga risker.*
- *Miljöenheten har god kännedom om statusen hos de små avloppsanläggningarna i kommunen.*
- *Kommunen har lättillgänglig information, rådgivning och en tydlig process för ansökan och tillsyn av små avloppsanläggningar.*
- *Kommunen ställer krav på hög skyddsnivå för små avlopp som hindrar att en yt- eller grundvattenförekomst uppnår god ekologisk och kemisk vattenstatus.*

5 ORDLISTA

Allmän vatten- och avloppsanläggning (Allmänt VA) - En VA-anläggning över vilken en kommun eller kommunalt bolag är huvudman (ansvarar) och som har ordnats och används för att uppfylla huvudmannens skyldighet enligt Lagen om allmänna vattentjänster. I den allmänna VA-anläggningen ingår ledningsnät, pumpstationer samt andra anordningar, som krävs för att VA-anläggningen ska fungera på avsett sätt. Benämns också som allmänt VA.

Avloppsvatten - Allt förorenat vatten som når reningsverk genom ledningar. Utgör samlingsnamn för spillvatten och dagvatten.

Brandvatten - Det vatten som används för att släcka bränder.

Dagvatten - Dagvatten är regn- och smältvatten som rinner från ytor såsom hustak, vägar, parkeringsplatser och stenläggningar.

Dricksvatten - Vattnet i kranen som går att dricka. Kallt vatten i kran kontrolleras enligt Livsmedelsverkets föreskrifter.

Enskilda vatten- och avloppsanläggning (Enskilt VA) - En anläggning för dricksvatten, spillvatten eller dagvatten som ägs av fastighetsägare eller drivs som en gemensamhetsanläggning. Benämns också som enskilt VA.

Grundvatten - Det vatten som tränger djupt ned i marken och fyller hålrummen i jord och berg.

Miljö kvalitetsnormer - Miljö kvalitetsnormer beskriver den kemiska och ekologiska statusen som en vattenförekomst ska ha uppnått vid ett särskilt årtal. En vattenförekomst är ett avgränsat vattenområde som kan vara en sjö, ett helt eller en del av ett vattendrag, eller ett kustområde. Även större grundvattenmagasin utgör vattenförekomster.

Recipient - Sjö, vattendrag, kustvatten eller grundvatten som är mottagare för dagvatten.

Samhällsbyggnadsprocessen - En sammanställning över de processer som tillsammans beskriver hur Nyköping byggs från idé och strategi till en färdigt boende, skola, företagsfastighet med mera.

Små avloppsanläggningar - Avloppsanläggningar som är dimensionerade för högst 200 personer.

Spillvatten - Förorenat vatten från hushåll och verksamheter som behöver renas, det vill säga allt som spolats ner i toalett eller avlopp.

Tillskottsvatten - Vanligtvis dagvatten, dränvatten eller grundvatten som genom felkopplingar och inläckage belastar spillvattenledningar och avloppsreningsverk.

VA - Vatten- och avlopp.

VA- huvudman - Den som äger en allmän VA-anläggning och ansvarar för VA-verksamheten juridiskt och ekonomiskt. Nyköping kommun är huvudman för allmänt VA i kommunen.

VA-taxa - Populärnamn för Taxeföreskrifter med prisbilaga. Avgift som finansierar den allmänna VA-verksamheten, det vill säga kostnaderna för att producera och distribuera dricksvatten samt transportera och rena avloppsvatten och täcka investeringar i den allmänna VA-anläggningen.

Vattenförluster - Vattenförluster kan ske vid till exempel läckor eller nyttjande av dricksvatten till annat ändamål än hushåll.

Vattentjänster - Dricksvatten, spillvatten och dagvatten kan gemensamt också kallas vattentjänster som VA-huvudmannen hanterar.

Verksamhetsområde för VA - Ett geografiskt område inom vilket kommunen har en skyldighet att tillhandahålla tjänster för dricksvattenförsörjning, spillvattenhantering och dagvattenhantering. Ett verksamhetsområde kan innefatta en eller flera av vattentjänsterna.

Ytvatten - Det vatten som är synligt i form av sjöar, vattendrag och hav.

6 ÄNDRINGSHISTORIK

Rev	Författare	Beskrivning av förändring	Datum